

सन २०११-१२ कालावधीतील राज्यातील
टंचाई परिस्थितीबाबत विविध उपाययोजना
याबाबतचे एकत्रित शासन आदेश.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र.एससीवाय २०१२/प्र.क्र.८८/म-७
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ३१ मार्च, २०१२

- पहा : १) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक : टंचाई - ३०९९/
प्र.क्र.१३/ पापु-१४, दिनांक : १ फेब्रुवारी, १९९९.
- २) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक : टंचाई -१०९९/
प्र.क्र.१२/पापु-१४, दिनांक : ३ फेब्रुवारी, १९९९.
- ३) शासन पत्र, नियोजन विभाग, क्रमांक : मगारो २०११/प्र.क्र.११२/रोहयो-१० अ,
दिनांक २९ सप्टेंबर, २०११
- ४) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक : टंचाई - २०१२/प्र.क्र.६६/
पापु-१४, दिनांक : २९ मार्च, २०१२.
- ५) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग शिबीर कार्यालय, नागपूर
क्रमांक : कापूस-२०११/प्र.क्र.१७८/१स, दिनांक: २३.१२.२०११
- ६) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : एससीवाय-२०११/प्र.क्र.२१९/म-७,
दिनांक : ३ जानेवारी, २०१२.
- ७) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: एससीवाय-२०११/प्र.क्र.३२६/
भाग-१/म-७, दिनांक: १८ जानेवारी, २०१२.
- ८) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: एससीवाय-२०११/प्र.क्र.१९/म-७,
दिनांक: २५ जानेवारी, २०१२
- ९) शासन परिपत्रक महसूल व वन विभाग, क्रमांक - एससीवाय-२०११/प्र.क्र.२१९/म-७,
दिनांक : २० मार्च, २०१२.
- १०) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : एससीवाय-२०१२/प्र.क्र.७६/म-७,
दिनांक : २६ मार्च, २०१२.
- ११) शासन पत्र, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्रमांक : टंचाई - २०१२/प्र.क्र.५६/
पापु-१४, दिनांक : २६ मार्च, २०१२.
- १२) शासन परिपत्रक, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : एससीवाय-२०१२/प्र.क्र.२१९/
म-७, दिनांक- २८ मार्च, २०१२.
- १३) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग क्रमांक : टंचाई -१०११/प्र.क्र.१६१/
पापु १४, दिनांक : २८ मार्च, २०१२
- १४) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग क्रमांक : टंचाई -२०१२/प्र.क्र.६६/
पापु १४, दिनांक : २९ मार्च, २०१२
- १५) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक : एससीवाय २०१२/प्र.क्र.१३/म-११,
दि. ३० मार्च, २०१२ (कापूस आणि सोयाबिन व धान पीकाचे वेगवेगळे समक्रमांकाचे दोन
शासन निर्णय)

प्रस्तावना :-

राज्य शासनाच्या विविध विभागांनी राज्यातील टंचाई परिस्थितीत करावयाच्या
उपायोजनांसंदर्भात स्वतंत्र शासन निर्णय निर्गमित केले आहेत. (पहा अनु.क्र.१ ते १५) टंचाई

कालावधीमध्ये करावयाच्या उपाययोजना एकमेकांशी पूरक असतात त्यामुळे या सर्व बाबींची एकत्रितरित्या अंमलबजावणी केल्यास अधिक जास्त परिणामकारक ठरू शकते. त्याचप्रमाणे या शासन निर्णयातील काही आदेश क्षेत्रिय स्तरावर वेळेवर उपलब्ध न होणे, तसेच सदर आदेशांची वेगवेगळे चुकीचे अर्थ लावणे जाण्याची शक्यता लक्षात घेऊन जाहीर केलेल्या सवलती व उपाययोजनांचा लाभ जनतेला विहीत वेळेत व पुर्ण स्वरूपात प्राप्त होण्याच्या दृष्टीने विविध विभागांनी निर्गमित केलेले आदेश एकत्रितरित्या व सुस्पष्टपणे उपलब्ध करून देण्याची बाब शासन विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यामध्ये सन २०११-१२ या वर्षात खरीप व रब्बी पिकांच्या हंगामात ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आलेल्या गावांमध्ये प्रचलित उपाययोजना व सवलती उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने प्रथमतः हंगामी पैसेवारीच्या आधारे व तदनंतर अंतिम पैसेवारीच्या आधारे संदर्भातील अनुक्रमांक ७ व १० येथील आदेशांद्वारे ६२०१ खरीप गावांत व १५५२ रब्बी गावांत टंचाईची परिस्थिती जाहीर करण्यात आली आहे, सदर गावांच्या संख्येबाबतचा जिल्हानिहाय तपशील, सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मध्ये दर्शविला आहे.

२. या गावांना उपरोक्त शासन निर्णयांद्वारे खालील सवलती देण्यात आल्या आहेत :-

- i) जमीन महसूलात सूट.
- ii) सहकारी कर्जाचे रूपांतरण.
- iii) वीज बीलात $33\frac{1}{3}\%$ इतकी सूट.
- iv) रो.ह.यो. अंतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
- v) परीक्षा शुल्कात माफी.
- vi) शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसुलीस स्थगिती.
- vii) पिण्याच्या पाण्याची टंचाई दूर करण्यासाठी टँकर्स, बैलगाड्यामार्फत पाणी पुरवठा करणे व इतर तत्सम तातडीच्या उपाययोजना हाती घेणे.
- viii) सर्व पाटबंधारे प्रकल्पातील पाणी पिण्यासाठी अग्रहक्काने राखून ठेवणे.
- ix) चारा डेपो उघडणे.
- x) बाधित शेतकऱ्यांची वीज जोडणी थकीत बिलामुळे खंडीत न करणे व खंडीत केली असल्यास तात्काळ पुन्हा जोडणे.

टंचाई परिस्थितीमध्ये सामान्यजनांना विशेषतः शेतकरी बांधवांना तसेच जनावरांना विविध अडचणींना तोंड द्यावे लागते. यामध्ये पिण्याच्या पाण्याची टंचाई, चारा टंचाई इत्यादी बाबींचा समावेश होतो. अशा प्रकारे टंचाईग्रस्त क्षेत्रातील टंचाईची परिस्थिती लक्षात घेऊन शासनाने उपलब्ध केलेल्या सवलतींची संवेदनशील व परिणामकारकरित्या अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने पुढील सूचना देण्यात येत आहेत. हे आदेश टंचाई कालावधीपुरते मर्यादित राहतील :-

१) **चारा टंचाई :-** अनुक्रमांक ६, ९ व १२ येथील आदेशान्वये सन २०११-१२ च्या खरीप व रब्बी हंगामातील अंतिम पैसेवारीत ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आढळून आलेल्या गावांत आवश्यकतेनुसार पंचायत समिती गण स्तरावर चारा डेपो उघडण्याचे अधिकार जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आले आहेत. त्यासाठी खालील निकष विहित करण्यात आले आहेत :-

(i) चारा डेपोमधून ७५% सवलतीच्या दराने चारा उपलब्ध करून देण्यात यावा.

अ) सदर सवलत, बागायती शेतीधारक / शाश्वत स्वरूपाची पाणीपुरवठ्याची सोय असलेले जमीनधारक व व्यवसायिक दुध उत्पादन करणारी व्यक्ती/संस्था, यांना लागू असणार नाही. तथापि ज्या शेतकऱ्यांकडे विहीर आहे परंतु ती कोरडी पडलेली आहे, तसेच एखादी व्यक्ती व्यावसायिकरित्या दुध विकत असेल तरीही (१० जनावरांच्या मर्यादेपर्यंत) त्याला ७५% सवलतीच्या दराने चारा अनुज्ञेय करण्यात यावा.

ब) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेत या आदेशाच्या दिनांकापासून ३० जून, २०१२ पर्यंत प्रत्येक महिन्यात १५ दिवसांपेक्षा जास्त दिवस काम करणा-यांना तसेच दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्ती व भुमिहीन व्यक्तींना ९०% सवलतीच्या दराने चारा उपलब्ध करून द्यावा.

(ii) जिल्हाधिकाऱ्यांनी आवश्यकतेनुसार जनावरांच्या छावण्या उघडाव्यात. त्यातील मोठ्या जनावरांसाठी प्रतिदिन रु. ४०/- व छोट्या जनावरांसाठी प्रतिदिन रु. २०/- या दराने खर्चाची मर्यादा ठेवावी. तथापि, शक्यतो चारा डेपोमार्फत चारा उपलब्ध करून देण्यात यावा. तथापि, चारा डेपो सुरु करण्याची मोठ्या प्रमाणावर मागणी झाल्यास व अत्यंत निकडीच्या परिस्थितीत जनावरांच्या छावण्या उघडण्याचा विचार करण्यात यावा.

(iii) उपरोक्त सवलती प्रत्येक जनावरांच्या मालकांना त्यांच्याकडे असलेल्यापैकी जास्तीत जास्त १० जनावरांपर्यंत (लहान + मोठी) मर्यादित असेल. तसेच एकाच ठिकाणी चारा डेपो व छावणी उघडण्यात येणार नाही अशी दक्षता जिल्हाधिकाऱ्यांनी घ्यावी.

(iv) टंचाई कालावधीकरिता वैरण विकास योजनांतर्गत तसेच वन विभागाकडून चारा प्राप्त करून घेण्याबाबत योग्य ती उपाययोजना जिल्हाधिकारी यांनी करून त्याबाबतचे सनियंत्रण संबंधित विभागासमवेत करावे.

२) **पाणी टंचाई :-** पिण्याच्या पाण्याची टंचाई परिस्थिती लक्षात घेऊन जिल्हाधिकाऱ्यांनी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भू जल संरक्षण व विकास यंत्रणा यांच्याशी विचारविनिमय करून कृती आराखडा तयार करणे अपेक्षित आहे. या व्यतिरीक्त ग्रामीण क्षेत्रात (क वर्ग नगरपालिका क्षेत्रासह) जेथे दर दिवशी प्रती डोई २० लीटर पेक्षा कमी पाणी पुरवठा होत असेल व जेथे दीड किलोमीटरच्या परिसरात पाण्याचा उद्भव नसेल तेथे आकस्मिक उपाययोजना म्हणून विहित कालावधीकरिता खालील आकस्मिक उपाययोजना प्राथम्याने घेण्याचे अधिकार जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आले आहेत. यासाठीही "२२४५ नैसर्गिक आपत्ती निवारणासाठी सहाय्य" या लेखाशिर्षातून निधी उपलब्ध करून देण्यात येईल :-

i) टँक्स/ बैलगाडीद्वारे पाणी पुरवठा करणे.

ii) बुडक्या घेणे.

iii) विहिरी खोल करणे/ विहिरीतील गाळ काढणे..

iv) अत्यावश्यक असेल त्या ठिकाणी खजगी विहिरी अधिग्रहीत करणे.

शासन आदेश अनुक्रमांक १३ अन्वये खरीप व रब्बी हंगामातील ५० पैशापेक्षा कमी पैसेवारी असलेल्या ७७५३ गावांमध्ये तसेच पेयजल टंचाई असलेल्या ग्रामीण क्षेत्रात विहित अटी व शर्तीनुसार टँकर / बैलगाडीद्वारे, समितीने शिफारस केल्यानुसार गाव/ वाडी येथे पाणी पुरवठा करण्याचे अधिकार तहसिलदारांना देण्यात आले आहेत.

३) पिण्याच्या पाण्याचे टँकर्स खरेदी करण्याबाबत :- जिल्हाधिकारी यांच्या अखत्यारितील निरनिराळ्या प्रशासकीय विभागांच्या टँकर्सद्वारे टंचाई कालावधीमध्ये पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करण्यात येतो. काही जिल्ह्यांमध्ये सदर टँकर्स अत्यंत जुने व नादुरुस्त झालेले आहेत, यास्तव खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात याव्यात :-

अ) सबब, संबंधित प्रशासकीय विभागाने आवश्यकतेनुसार जुन्या टँकर्स ऐवजी नवीन टँकर्स खरेदी करावेत. यासाठी होणारा खर्च त्यांच्याकडे उपलब्ध असलेल्या नियत व्ययातून किंवा जिल्हा नियोजन विकास समितीकडे उपलब्ध असलेल्या नियत व्ययातून भागवावा. म्हणून जिल्हाधिकारी यांनी त्यांचेकडे उपलब्ध असलेल्या टँकर्सचा आढावा घ्यावा व आवश्यकतेनुसार जुने ऐवजी नवीन टँकर्स खरेदी करण्याबाबतचा प्रस्ताव संबंधित प्रशासकीय विभागांना एक आठवड्यात पाठवावा.

ब) वीज देयक थकित असल्यामुळे बंद असलेल्या प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांच्या बाबतीत सर्व जिल्हाधिकारी यांनी कमीत कमी खर्चाची उपाययोजना (Least cost solution) प्रमाणे पाणी पुरवठा विभाग यांच्या मान्यतेने योग्य तो निर्णय घ्यावा. उदा. प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनेचे टंचाई कालावधीतील वीजेच्या बिलावर येणारा खर्च टँकर्सद्वारे येणाऱ्या खर्चापेक्षा कमी असल्यास वीज बिल टंचाई निधीतून अदा करण्याचा विचार करता येईल.

४) नळ योजनांच्या विशेष दुरुस्ती उपाययोजनांबाबत :- अनुक्रमांक ४ अन्वये, ग्रामीण भागातील पाणी टंचाई निवारणार्थ घेण्यात येणाऱ्या नळ योजनांच्या विशेष दुरुस्तीच्या उपाययोजनांना मंजूरी देण्यासाठी रु. १५ लक्ष पर्यंतच्या योजनांना प्रशासकीय मंजूरी देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकाऱ्यांना व रु. १५ लक्ष पेक्षा जास्त परंतु रु. ३० लक्ष पेक्षा कमी किंमतीच्या योजनांना प्रशासकीय मंजूरी देण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना खालील अटीच्या आधारे प्रदान करण्यात आले आहेत :-

❖ जेव्हा पेयजल टंचाई घोषित करण्यात येईल, त्या क्षेत्रात भूजल अधिनियमाच्या कलमानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

❖ ज्या गावे/ वाड्यांमध्ये वीज बिल देयके प्रलंबित राहिल्यामुळे बंद पडलेल्या पाणी पुरवठा योजना किमान खर्चाची योजना म्हणून पुन्हा सुरु करण्यात येतील त्याच क्षेत्रामध्ये अत्यावश्यक परिस्थितीच व किमान टँकर्सचा पुरवठा केला जाईल, याची खबरादारी संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांनी घेणे आवश्यक आहे.

नळ योजनांच्या विशेष दुरुस्तीसाठी खालीलबाबी विहीत केलेल्या आहेत :-

- i) नळ योजनांच्या विशेष दुरुस्ती या सदरी नळ योजनांतील पंपिंग मशिनरी फार जुनी झाल्यामुळे नविन पंपिंग मशिनरी बसविणे, जुने झालेले पाईप बदलणे, पाणी साठीवण टाकीची मोठी गळती दुरुस्त करणे, उन्हाळ्यात उद्भवणारे पाणी कमी झाल्यास उद्भवाची खोली वाढविणे / इनवेल (उभे / आडवे) बोअर करून उद्भवातील पाण्याचे प्रमाणे वाढविणे, नळ कोंडाळ्यांची दुरुस्ती करणे इ.कामे मोडतील.
- ii) कोणकोणत्या गावांत / वाड्यांत अस्तित्वात असलेल्या नळ योजनांची दुरुस्ती करून पाणी पुरवठा चालू करून संभाव्य टंचाईस तोंड देता येईल हे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा, जिल्हा परिषद, कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांच्याशी विचारविनिमय करून ठरवावे.
- iii) संबंधित उप अभियंता, पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद / महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण उप विभाग यांनी स्वतः निरीक्षण करून द्यावयाचा साईट निरीक्षण अहवाल द्यावा.
- iv) विशेष दुरुस्तीची सविस्तर अंदाजपत्रके (विशेष दुरुस्तीवरील प्रस्तावित खर्च वाजवी आहे किंवा कसे याबाबतची खात्री अंदाजपत्रकाची पडताळणी करून करणे आवश्यक आहे.)
- v) विशेष दुरुस्ती कोणत्या परिस्थितीमुळे उद्भवली त्याची कारणमिमांसा उदा. योजनेच्या कामांच्या अंमलबजावणीमध्ये उणीवा होत्या किंवा कसे, योजनेच्या व्यवस्थापनेत हलगर्जीपणा इत्यादी.
- vi) जिल्हा देखभाल व दुरुस्ती निधीतून सदर विशेष निधीतून सदर विशेष दुरुस्तीचा खर्च करता येईल किंवा कसे याबाबत सदर निधीतील शिल्लक रकमेच्या तपशिलासह सुस्पष्ट अभिप्राय (जिल्हा देखभाल व दुरुस्ती निधीतून विशेष दुरुस्तीचे काम हाती घेणे शक्य नसल्यास याबाबतची कारणमिमांसा नमूद करणे.)

५) विंध्य विहीरी घेण्याबाबत खालील निकष विहीत करण्यात आले आहेत :-

- i) गावांत शेवटच्या जनगणेनुसार २०० लोकसंख्येमागे १ विंध्य विहीर अनुज्ञेय राहिल. या तत्वास अनुसरून गावाच्या लोकसंख्येचा आणि पूर्वी घेतलेल्या आणि सद्यस्थितीत जिवंत विंध्य विहिरींच्या संख्येचा विचार करून नवीन विंध्य विहीरी मंजूर करण्याबाबत विचार करण्यात यावा.
- ii) वाड्यांची लोकसंख्या शेवटच्या जनगणनेनुसार किमान ५० असल्यास, १ विंध्य विहीर अनुज्ञेय राहिल मात्र -
 - * सदर वाडीच्या ०.५ कि.मी. अंतराच्या परिसरात कोणताही पिण्याच्या पाण्याचा पाण्याचा सार्वजनिक उद्भव असू नये.
 - * सदर वाडी कायम स्वरूपाची असून तिचा समावेश जनगणने मध्ये वाडी म्हणून असावा. (जनगणेच्या पुस्तिकेत वाडीचा निर्देश नसल्यास जिल्हाधिकाऱ्यांनी सदर वाडी कायम स्वरूपी आहे किंवा ती शेवटच्या जनगणनेनंतर कायम स्वरूपी अस्तित्वात आली आहे असे प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.)
 - * मोठ्या खातेदारांच्या खजगी वस्त्यांसाठी विंध्य विहीरी घेण्यात येऊ नयेत.

iii) विंध्य विहीरी मंजूर करण्यापूर्वी सहाय्यक भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा यांनी क्षेत्रीय तपासणीअंती संबंधित गावे/ वाड्यांसाठी किमान खर्चाची व तांत्रिक दृष्ट्या शक्य उपायोजना म्हणून विंध्य विहीरीची शिफारस योग्य रित्या केली आहे त्याची खात्री जिल्हाधिकारी-यांनी संबंधित उप विभागीय अधिकारी (किंवा तत्सम महसूल खात्याचा जिल्हाधिकारी यांनी प्राधिकृत केलेला अधिकारी) यांच्या मार्फत न चुकता करावयाचे आहे.

६) थकीत वीज देयकांच्या अनुषंगाने करावयाच्या उपाययोजना :-

ज्या गावात खरीप आणि रब्बी हंगामासाठी ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी घोषित झाली आहे, अशा गावांमधील कृषी वापराची वीज जोडणी थकीत किंवा चालू देयकासाठी खंडीत केली जाणार नाही. अशा जोडण्या यापूर्वी खंडीत केल्या असल्यास त्या पुन्हा जोडून देण्यात येतील. यापोटी महावितरणाला द्यावयाच्या अनुदानाबाबत स्वतंत्र निर्णय घेण्यात येत आहे.

७) परीक्षा शुल्काची माफी :- शासनाचे परीक्षाशुल्क माफीचे आदेश असतानाही परीक्षा शुल्काची वसुली करण्यात येते अशा तक्रारी शासनास प्राप्त झाल्या आहेत. यासंबंधी शासन अनुदानीत संस्थांकडून या आदेशांचे पालन व्हावे यासाठी जिल्हाधिकाऱ्यांनी संबंधित अधिकाऱ्यांची बैठक घेवून आवश्यक उपाययोजना करावी. विना अनुदानीत खाजगी संस्थेतील विद्यार्थ्यांना ही सवलत लागू राहणार नाही.

८) कापूस, सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांना मदतीबाबत :- शासनाने अनुक्रमांक ८ व १५ येथील शासन निर्णयाद्वारे कापूस, सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांना खालीलप्रमाणे मदत जाहीर केली आहे :-

- i) राज्यातील कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना ७/१२ उतान्यावरील प्रत्यक्ष पीक पेरणी नोंदीच्या आधारे सरसकट कमाल २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत प्रतिहेक्टरी रु. ४,०००/- (रुपये चार हजार फक्त) याप्रमाणे मदत अदा करण्यात यावी.
- ii) सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देण्यासाठी खरीप हंगाम २०११ मध्ये ज्या तालुक्यातील सोयाबीन व धान या पीकांच्या उत्पादकतेत किमान २५ टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त घट झाली आहे, त्या तालुक्यातील शेतकऱ्यांना २ हेक्टरच्या मर्यादेपर्यंत प्रतिहेक्टरी रु. २,०००/- याप्रमाणे मदत देण्यात यावी.
- iii) कापूस, सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांना उपरोक्त मदतीचे प्रत्यक्ष वाटप महसूल विभागामार्फत करण्यात येत असून आवश्यक तो निधी संदर्भाधीन क्र. १४ मधील शासन निर्णयानुसार उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. सदर मदत वाटपाची प्रक्रिया कोणत्याही परिस्थितीत दि.२५ एप्रिल, २०१२ पर्यंत पूर्ण होईल असे पहावे व या विहित कालावधीत शेतकऱ्यांच्या नावे जमा होण्याच्या दृष्टीने आवश्यक त्या सर्व उपाययोजना करणत याव्यात. यामध्ये संबंधित बँकांचे प्रतिनिधी व संबंधित अधिकारी यांच्या समवेत बैठका आयोजित करण्यात याव्यात.

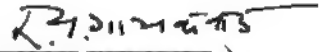
९) पिण्याच्या पाण्याकरिता राज्यातील जलाशय साठा राखून ठेवण्याबाबत :- राज्यातील जलाशयातील पाणी अग्रक्रमाने पिण्यासाठी राखून ठेवण्याची कार्यवाही जलसंपदा विभागाने करावी. यासंदर्भात या आदेशांची योग्य अंमलबजावणी होण्यासाठी संबंधित खात्याच्या अधिकाऱ्यांसोबत जिल्हाधिकारी यांनी बैठका घेवून अंमलबजावणीवर लक्ष ठेवावे व त्याबाबत शासनास अहवाल पाठवावा.

१०) महात्मा गांधी रोजगार हमी योजना :- रोजगार हमी योजनेच्या कामांवर मजुरांची उपस्थिती वाढण्याची शक्यता लक्षात घेवून शेतकरी तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता असलेली पुरेशी कामे उपलब्ध असतील, आवश्यकता असेल तेथे सुधारित प्रशासकीय मान्यता मिळविणे व मागणीप्रमाणे कामे सुरु करणे या बाबींकडे जिल्हाधिकाऱ्यांनी विशेष लक्ष पुरवावे. तसेच या कामांवरील मजुरांना मजुरी प्रत्यक्षपणे दोन आठवड्यात प्राप्त होईल याची दक्षता घ्यावी.

११) टंचाई कामाचे समन्वय व अंमलबजावणी :- राज्यातील एकूण टंचाईचे स्वरूप व त्यावरील राज्य शासनाने जाहीर केलेल्या उपाययोजना यांची कोटेकोर अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने वरील प्रमाणे संबंधित विभागांच्या आदेशांचे एकत्रित समन्वय करून या आदेशांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यात यावी. तसेच जिल्हाधिकारी यांनी विशेषतः चारा टंचाई व पिण्याच्या पाण्याची टंचाई, टँकर्सबाबतची माहिती) रोजगार हमी योजना याबाबत साप्ताहिक आढावा घेऊन विभागीय आयुक्तांना दर शनिवारी सादर करावा. तसेच विभागीय आयुक्तांनी त्यांच्या विभागाची एकत्रित माहिती मंत्रिमंडळास सादर करण्याच्या दृष्टीने दर सोमवारी दुपारी १२.०० वाजेपर्यंत या विभागास पाठवावी. सदर माहिती साबेताच्या विहित प्रपत्रात शासनास सादर करण्यात यावी.

२. हे आदेश पाणी पुरवठा व स्वच्छता; शालेय शिक्षण व क्रीडा; उच्च व तंत्र शिक्षण; सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग; कृषी; पशुसंवर्धन; दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय; नियोजन व वित्त विभाग यांच्या सहमतीने व मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(रत्नाकर गायकवाड)

मुख्य सचिव,
महाराष्ट्र शासन.

प्रति,
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
कार्यकारी अभियंता (सर्व) जिल्हा परिषद / पाटबंधारे विभाग/
संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे,
सदस्य सचिव, (प्रशासन/तांत्रिक) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, एक्सप्रेस टॉवर, मुंबई - २१.
मुख्य अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा/ नागरी पाणी पुरवठा,
आयुक्त, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे,
अपर मुख्य सचिव (मदत व पुनर्वसन) यांचे स्वीय सहाय्यक
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, ग्रारोयो/जलसंधारण,
सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग (सहकार-कार्या-२ स-५ प्रती),
कृषि व पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग (कृषि),
वित्त विभाग (व्यय-९),
जलसंपदा विभाग (लाक्षेविप्रा),

नियोजन विभाग, रोहयो-६ (५ प्रती),

उर्जा विभाग (उर्जा-४) ५ प्रती,

शालेय शिक्षण विभाग (शाशि-५) ५ प्रती,

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग (५ प्रती)

पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग (पापू-१४) ५ प्रती,

संचालक, माहिती व प्रसिध्दी संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

कार्यासन अधिकारी, म-३ /म-११ /ल-२ /टी-२ /ब-१/ फ-४ व इतर सर्व कार्यासने, महसूल व वन विभाग

नियडनस्ती, म-७ कार्यासन, महसूल व वन विभाग.

प्रत माहितीसाठी,

मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, / मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,

मा.मुख्य सचिव, / सर्व विभागांचे सचिव,

सर्व मंत्री /राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक.

जिल्हाधिका-यांमार्फत टैकरद्वारे पिण्याच्या पाणीपुरवठासाठी साप्ताहिक स्थिती दर्शविणारे विवरणपत्र.दि. ३१.३.२०१२

[illegible]

परिशिष्ट -अ

(१) खरीप हंगाम २०११- २०१२ ची अंतिम पैसेवारी जाहीर केलेल्या गावांची संख्या

अ.क्र	विभाग	जिल्हा	पैसेवारी जाहीर केलेली गावे (खरीप)	५० पैशापेक्षा कमी पैसेवारी असलेली गावे	५० पैशापेक्षा जास्त पैसेवारी असलेली गावे
१	कोंकण	ठाणे	१८८४	०	१८८४
		रायगड	१८९१	०	१८९१
		रत्नागिरी	१५१९	०	१५१९
		सिंधुदुर्ग	७३५	०	७३५
	एकूण		६०२९	०	६०२९
२	नाशिक	नाशिक	१९६०	५८१	१३७९
		धुळे	६७९	१४७	५२९
		नंदुरबार	८७८	४	८७४
		जळगांव	१५०१	०	१५०१
	एकूण		५५१८	११६३	४४३२
३	औरंगाबाद	औरंगाबाद	७२८	०	७२८
		जालना	५११	०	५११
		परभणी	३४५	०	३४५
		हिंगोली	६०९	०	६०९
		नांदेड	१५७५	०	१५७५
		बीड	७५८	०	७५८
		लातूर	९४३	३४	९०९
	उस्मानाबाद		३६२	०	३६२
	एकूण		५८३१	३४	५७९७
४	पुणे	पुणे	१३७७०	०	१३६५
		सातारा	१५३४	२७४	१२२९
		सांगली	६३०	३४०	२९०
		सोलापूर	०	०	०
	कोल्हापूर		१२३३	०	१२११
	एकूण		४७७४	६१४	४०९५
५	नागपूर	नागपूर	१८२३	४९६	१३२७
		वर्धा	१३४५	०	१३४५
		भंडारा	८४७	०	८४७
		गोंदिया	९२३	५०	८७३
		चंद्रपूर	१३९७	०	१३९७
	गडचिरोली		१४६४	१११६	३४८
	एकूण		७७९९	१६६२	६१३७
६	अमरावती	अमरावती	१९८५	१९८१	०
		अकोला	१००९	०	९९५
		यवतमाळ	२१४५	०	२०४५
		बुलढाणा	१४१९	७४७	६७२
	वाशिम		७९३	०	७९३
	एकूण		७३५१	२७२८	४१०७
एकुणात एकूण			३७३८२	६२०१	२६४९०

(२) सन २०११-१२ सालातील रब्बी पिकांची अंतिम पैसेवारीचा गोषवारा

अ.क्र	विभाग	जिल्हा	एकूण गावे (रब्बी)	पैसेवारी जाहिर केलेली गावे (रब्बी)	५० पैशापेक्षा कमी पैसेवारी असलेली गावे	५० पैशापेक्षा जास्त पैसेवारी असलेली गावे
१	कोकण	कोकणात रब्बी गावे नाहीत.				
२	नाशिक	अहमदनगर	१०१०	१०१०	६३६	३७४
३	औरंगाबाद	उस्मानाबाद	३७५	३७५	११६	२५९
४	पुणे	पुणे	५४२	५४१	८६	४५५
		सातारा	१९३	१९२	७५	११७
		सांगली	१०३	१०३	१०३	---
		सोलापूर	११४४	११४४	४७६	६६८
५	नागपूर	गडचिरोली	१६४	१२४	६०	६४
६	अमरावती	अमरावती विभागाची रब्बी हंगामी पैसेवारी निरंक आहे.				
	एकूण		३५३१	३४८९	१५५२	१९३७